

ügyvéd, a Kemény Zsigmond Társaság egyik alapítója és lelkes munkása. Nagyon tanulmányai után jogi pályán helyezkedett el, részt vett a szabadságharcban, majd a közrendű székelység közbirtokossági és erdőhasználati jogait védte a hatalmasok túlkapasáival szemben. Versei, cikkei lapokban jelentek meg. (Sz. 1826. június 25. Mvh) A Marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság levelesládája. B 1973 Kriterion.

Június 10.

— 25 éve, 1949-ben Lillehammerben halt meg Sigrid UNDET, Nobel-díjas (1928) norvég regényíró, elbeszélő, a történeti regény kiváló művelője. (Sz. 1882. május 20. Kalundborg) M 72. 4. 61.

— 75 éve, 1899-ben Limay-ben halt meg Ernest CHAUSSON francia zeneszerző, a párizsi Konzervatórium neveltje. Előbb az opera foglalkoztatta, s Richard Wagner hatása alatt komponálta *Arthur király* című művét. Fiatalon jelentkezett még *Jeanne d'Arc* című lírai darabjával, később Shakespeare *Viharjához* komponált kísérőzenét. Legmaradandóbbnak, mesterének, César Francknak hatását tükröző *Poème* című hegedűversenye bizonyult. Hangszeres műveivel (szimfónia, zongoraverseny, kamarazene, zongoradarabok) Fauré mellett szerepet játszott a francia impresszionista zenei irányzat újjának egyengetésében. (Sz. 1855. jan. 21. Párizs) (Benkő)

Június 11.

— 1948: A Nagy Nemzetgyűlés megszavazta a főbb termelőeszközök államosításáról szóló törvényt.

— 100 éve, 1874-ben Monóvarban született AZORÍN (José Martínez Ruiz) spanyol író, esszéista, az impresszionista próza mestere, néhány regény és dráma, több szociográfia, irodalomtörténeti és kritikai mű szerzője. (Mh. 1967. március 2. Madrid) (X)

— 110 éve, 1864-ben Münchenben született Richard STRAUSS jeles német zeneszerző. Az opera (*Salome, Elektra, Rózsavag, Ariadne Navosban, Az árnyéknélküli asszony, Intermezzo, Arabella, Dafne*, stb.), a szimfonikus költemény (*Itáliából, Don Juan, Macbeth, Haldé és megdicsőülés, Till Eulenspiegel, Don Quixote, Hósi élet*, stb.), a programszimfónia (*Alpesi szim-*

fónia, Sinfonia domestica), a versenymű (zongora, hegedű, kürt) s a dal műfaja foglalkoztatta elsősorban. (Mh. 1949. szept. 8. Garmisch) ● M 69. 9. 57.

— 155 éve, 1819-ben nyílt meg a Kolozsvári Muzsikai Egyesület zeneiskolája ének- és hangszer-szakkal. Kiseb megszakítással majdnem másfél évtizeden át járult hozzá a város zenei életének fellendítéséhez. ● M 69. 8. 58.

— 680 éve, 1294-ben halt meg Roger BACON angol gondolkodó, az újkori kísérleti tudomány előhírnöke, a városi kézműves rétegek ideológusa. (Sz. 1214) Bírálta a feudális erkölcsöt, ideológiát és politikát. Világzsenitete materialista, de nem következetes. Munkáiban vannak alkimista, asztrológiai, mágikus elemek is. Elvetette a skolasztikus betűragást és a tekintélyelvét, s azt hirdette, hogy a természet tapasztalati tanulmányozására, önálló kutatásokra és a tudomány megújulására van szükség a kísérletezés és matematikán alapuló megismerési módszer alapján. Valamennyi tudomány céljának azt tekintette, hogy növeljék az ember uralmát a természet fölött. (FL.) (X)

Június 12.

— 20 éve, 1954-ben Ocnele-Mari-ban halt meg Nicolae DAVIDESCU román költő, kritikus, regényíró. Költészetének legértékesebb része *Cintecul omului*, 1927—1945 (Az ember éneke) c. poemaciklusa. Regényeiben főleg a két háború közti város világról ad képet. Mint kritikus kezdetben a szimbolizmus híve, később konzervatív felfogásokhoz közeledik (Sz. 1887. nov. 1. Bukarest) Műveiből m: Fekete: Szerelmes kert. Arad 1924; Szemlér: Mai román költők. Bp. 1940; Kéki: Mai román líra. B. 1947. (X)

— 70 éve, 1904-ben Szalonikiben született Atanasz DALCSEV bolgár költő, műfordító, a bolgár költészet sajátos arculatú, nagyhatású alkotója. „Dalcsev azon kevesek közé tartozik, akik a bolgár lírában megteremtették az emberi érzés egyszerű, közvetlen és teljes értékű feltárásának meg kifejezésének lehetőségeit... Költői világát a tárgyak színéből, hangjából és mozgásából építette fel, a lélek új, meghitt kapcsolatait teremtette meg a mindennapi, a közönséges világgal... Az élet szürke hétköznapijaiból kiemelt tárgyak és események arra kényszerítették, hogy a művészi kompenzációt a festői részletekben,

a feltűnő képekben keresse... Költeményeiben a gondolat is a költői képek mélyéről dereng fel, mint távolról érkező fény, amely nem világít, csak lágyan behint a tárgyakat“ (Juhász Péter: A bolgár irodalom kistükre, 1969). L. még: Bolgár költők antológiája, 1938: 1966. (X)

— 70 éve, 1904-ben Parralban született Pablo NERUDA (Néftali Ricardo Reyes) Nemzetközi Lenin Békédíjas és Nobel-díjas (1971) kiváló chilei költő, a népek közötti béke és barátság, a társadalmi haladás kommunista harcossá, a huszadik századi egyetemes líra egyik kiemelkedő alkotója. „Egy különös földrajz által minden más országtól elkülönített ország sötét vidékéről jövök — mondotta a Nobel-díj átvételkor. — A legelhagyatottabb költő voltam, és költészetem provinciális, fájdalmas és esős volt. De mindig hittem az emberben. Sohase vesztettem el a reményt.“ (Mh. 1973) Műveiből m: *Canto General* (r): *Ébredj favágó!* 1951; *Las uvas y el viento: A szőlők és a szél*, 1954; *Odas elementales: Elemi ódák*, 1961; *Cien sonetos de amor: Száz szerelmes szonett*, 1962; *Oda a la tipografía: Óda a nyomdához*, 1968; *Poesías escogidas: Válogatott versei*, 1969. L. még Igaz Szó 1974. 1. 138—140. (X)

— 475 éve, 1499-ben Firenzében halt meg ADRIANO FIORENTINO olasz szobrász. Nápolyban, Urbinóban, majd Böles Frigyes választófejedelem udvarában dolgozott, akinek Drezdában mellszobrot is készített. Mint bronzöntő és éremművész is működött. (Sz. 1445. Firenze)

Június 13.

— 100 éve, 1874-ben Kobakiban született Marko CSEREMSINA ukrán író, műfordító, az ukrán romantika modern megújítója, az ukrán parasztság életének ihletett ábrázolója. Egy időben ügyvédi gyakorlatot folytatott és élen közelíti tevékenységet tejtett ki. (Mh. 1927. április 25. Sznyatiny) Elb. m: Ukrán elbeszélők, 1968. (X)

— 225 éve, 1749-ben Rómában halt meg Jan Frans van BLOEMEN flamand tájfestő, rézkarcoló. „Élete nagyobbik részét Rómában töltötte, melynek neve Horizont volt, mivel ügyes tájképfestő volt, és a tájképfestők a horizont ábrázolását gyakran felhasználják. Legtöbb festményét angoloknak adta el. Mikor 1727-ben Angliában jártam, sokat láttam ezekből a képek-